

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Tdo/14/2025
Identifikačné číslo spisu:	7211011499
Dátum vydania rozhodnutia:	13.05.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Peter Paluda
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:7211011499.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Paludu a sudkýň JUDr. Dany Wänkeovej a JUDr. Beáty Javorkovej v trestnej veci obvineného Ing. V. H., pre trestný čin neodvedenia dane a poistného spolupáchateľstvom podľa § 9 ods. 2 k § 148a ods. 1, ods. 3 Trestného zákona č. 140/1961 Zb., na neverejnom zasadnutí konanom 13. mája 2025 v Bratislave, o dovolaní obvineného Ing. V. H. proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach z 26. októbra 2021, sp. zn. 6To/39/2021, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného Ing. V. H. odmieta.

Odôvodnenie

I.

Konanie predchádzajúce dovolaniu

Okresný súd Košice II (ďalej aj „prvostupňový súd“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 27. mája 2021, sp. zn. 4T/128/2011 uznal obvineného Ing. V. H. (ďalej len „obvinený“) vinným z trestného činu neodvedenia dane a poistného spolupáchateľstvom podľa § 9 ods. 2 k § 148a ods. 1, ods. 3 Trestného zákona č. 140/1961 Zb. (ďalej len „Trestný zákon“), na tom skutkovom základe, že

dňa 15. augusta 2000 si na Daňovom úrade Košice IV neoprávnene uplatnil ako konateľ spoločnosti V., s.r.o. so sídlom v H., Z. č. XX, IČO: XX XXX XXX nadmerný odpočet dane z pridanej hodnoty za zdaňovacie obdobie júl 2000 vo výške 813 998,- Sk (27 019,78 Eur) na základe faktúry č. 200210001 z 30. júna 2000, ktorú vystavil po predchádzajúcej dohode už odsúdený Z. F., konateľ spoločnosti I., s.r.o. so sídlom v H., Z. Y. č. XX, IČO: XX XXX XXX, predmetom ktorej bola provízia vo výške 4 353 118,- Sk podľa zmluvy o sprostredkovaní z 27. januára 2000 medzi spol. V., s.r.o. ako záujemcom a spol. I., s.r.o. ako sprostredkovateľom uzatvorenia kúpnych zmlúv na predaj a kúpu plechov pre spol. V., s.r.o., pričom k reálnemu sprostredkovaniu nedošlo a ani k vyplateniu nadmerného odpočtu dane z pridanej hodnoty v dôsledku daňovej kontroly vykonanej v spol. V., s.r.o. v mesiaci august 2000.

Okresný súd podľa § 148a ods. 3 Trestného zákona, § 40 ods. 1, ods. 5 Trestného zákona uložil

obvinenému trest odňatia slobody vo výmere tri mesiace, ktorého výkon podľa § 58 ods. 1 písm. a) Trestného zákona podmienene odložil a podľa § 59 ods. 1 Trestného zákona určil obvinenému skúšobnú dobu v trvaní jeden rok.

Krajský súd v Košiciach (ďalej aj „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) uznesením z 26. októbra 2021 podľa § 319 Trestného poriadku odvolanie obvineného a prokurátora zamietol.

II.

Dovolanie

a vyjadrenie k nemu

Proti vyššie citovanému uzneseniu krajského súdu podal obvinený dovolanie doručené okresnému súdu 27. decembra 2024, z dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. e), písm. g) a písm. i) Trestného poriadku.

V odôvodnení dovolania obvinený k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku uviedol, že napadnuté uznesenie krajského súdu je arbitrárne, neodôvodnené, neprimerané, svojvoľné a nezákonné, čím bolo porušené právo na spravodlivý súdny proces a právo na obhajobu. Závery napadnutých rozhodnutí sú v hrubom rozpore s namietanými právami a skutkovým stavom v trestnom konaní. Krajský súd sa vo svojom rozhodnutí nevysporiadal s odvolacími námietkami uplatnenými v odvolaní ani návrhmi na vykonanie dôkazov.

V trestnom konaní bolo 4. decembra 2002 uznesením vyšetrovateľa začaté trestné stíhanie a súčasne vznesené obvinenie za skutok, ktorý je vecne, časovo, skutkovo a obsahovo inak definovaný ako skutok v skutkovej vete výroku rozsudku okresného súdu. Z uvedeného vyplýva, že nie je zachovaná totožnosť a jednota skutku uvedeného v uznesení o začatí trestného stíhania. Obvinený sa nevolá Ing. K. H. a dňa 14. júla 2000 si neuplatnil na Daňovom úrade Košice IV nárok na nadmerný odpočet DPH za zdaňovacie obdobie jún 2000. Nie je zrejmé, o ktorej obžalobe súdy konali a rozhodli, pričom obžaloba z 29. januára 2010 sp. zn. 2Pv 1077/09-123 a obžaloba z 5. decembra 2011, sp. zn. 2 Pv 1077/09-146 má každá inak definovaný skutok, ktorý nie je v súlade so skutkom uznesenia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia.

Okresný súd si nemohol sám dotvoriť skutkovú vetu obžaloby, pretože v zmysle § 278 ods. 1 Trestného poriadku je súd viazaný a mohol rozhodovať len o skutku, ktorý bol uvedený v obžalobe z 5. decembra 2011, sp. zn. 2 Pv 1077/09-146. Súd nebol oprávnený meniť v rozpore s čl. 6 ods. 3 dohovoru a čl. 46 ods. 1 ústavy skutok nad rámec začatého trestného stíhania.

Vykonaním dokazovania sa nepodarilo bez rozumných pochybností preukázať, že by obvinený konal tak, ako je uvedené v obžalobe, pričom pre spáchanie skutku uvedeného vo výroku rozsudku okresného súdu obvineným niet priamych, ani ucelenej reťaze nepriamych dôkazov. Obžaloba, okrem predložených výsledkov daňovej kontroly u obchodnej spoločnosti I. nepredložila žiaden dôkaz, ktorý by preukazoval, že k sprostredkovaniu obchodov spoločnosťou I. pre spoločnosť V. nedošlo. Tiež neboli predložené žiadne dôkazy o tom, že by obvinený vôbec vedel o existencii obchodnej spoločnosti V. s.r.o. Súčasne u obvineného nebol preukázaný akýkoľvek úmysel a motív spáchať žalovaný trestný čin. Bolo treba zabezpečiť riadne a včas účtovné doklady, pretože jedine z konkrétnych účtovných dokladov sa dá preukázať existencia uskutočnených obchodov v minulosti.

Postup konajúcich súdov bol nezákonný najmä v tom, že 18. októbra 2018 sa predsedníčka senátu okresného súdu z vlastnej iniciatívy bez návrhu strany konania rozhodla zabezpečiť v trestnom konaní dôkazy ku skutočnostiam takmer pred dvadsiatimi rokmi, a tieto boli následne aj vykonané bez procesnej aktivity prokurátora na hlavnom pojednávaní. Sudkyňa sa sama zamerala na dokazovanie, ktoré preukázalo, že obvinený už pred sprostredkovaním na základe zmluvy z 27. januára 2000 mal mať kontakty a obchodoval so spoločnosťou P.. Takýto postup nemožno hodnotiť ako zákonný, a súladný so zásadou kontradiktórnosti procesu, kde sa dôsledne uplatňuje rovnosť zbraní a strán v konaní.

Krajský súd paušálne a svojvoľne odmietol hodnotenie svedeckých výpovedí (najmä výpoveď svedka Ing. O. A.), ktoré sú jednoznačné v prospech obhajoby. Uvedený svedok vylúčil, že by mal obvinený akúkoľvek príležitosť obchodovať so spoločnosťou P. pred samotným sprostredkovaním na základe zmluvy. Konajúce súdy v rozpore s právom obvineného na obhajobu odmietli reagovať na zistené fakty a námietky obvineného uplatňované v tomto smere. Výsluchmi svedkov sa malo potvrdiť, že obvinený obchodoval so spoločnosťou P. jednak v čase pred uzavretím zmluvy, tak aj po jej uzavretí, a teda, že odplatné sprostredkovanie na základe zmluvy je fiktívne za účelom vylákania daňovej výhody spočívajúcej v uplatnenom nadmernom odpočte DPH. Rovnako tak dožiadanie okresného súdu (č.l. 658 a čl. 670 súdneho spisu) je nezákonnou iniciatívou jeho predsedníčky senátu bez návrhu strán konania, a tiež jej ostatné dožiadania vo vzťahu k spoločnosti P.. Svedkovia začali byť zabezpečovaní (ako dôkazy) z iniciatívy predsedníčky senátu. Takéto zisťovanie je mimo rámec skutku. Po týchto nezákonných výsluchoch pristúpil senát okresného súdu k modifikácii výpovede svedka E.Č. a k zabezpečovaniu dôkazov rovnako nezákonným spôsobom. Nie je zjavné, ako dospel súd k záveru, že obhajoba obvineného bola výpoveďou svedkov K. a E. vyvrátená.

Súdy odmietli v napadnutých rozhodnutiach v rozpore s namietanými právami obvineného hodnotiť fakt, že samotná registrácia subjektu v systéme spoločnosti P., ako možného obchodného partnera nedokazuje skutočnosť, že prebehol akýkoľvek obchod medzi ňou a iným subjektom, či zákonnosť získania dôkazov do trestného konania, a ich vykonanie na hlavnom pojednávaní.

Obvinený navrhol na hlavnom pojednávaní a verejnom zasadnutí dôkaz výsluchom osoby, ktorá mala listiny prezentované svedkom E. vyhotoviť za spoločnosť P.. Návrh obvineného bol súdom zamietnutý a v rozpore s právom obvineného na obhajobu nedostal obvinený odpoveď, z akého dôvodu. Konajúce súdy vykonávali mimo rámec podanej obžaloby len dôkazy, ktoré sa im hodili pre nimi určenú verziu skutku a odmietli všetky navrhované dôkazy obvineného, pričom ich nevykonanie nezdôvodnili. Bolo povinnosťou konajúcich súdov dôsledne preveriť svedka a vykonať ďalšie navrhované dôkazy.

Svedok Z. E. pri svojej výpovedi uviedol, že nepozná obvineného Ing. K. H. a nie Ing. V. H., čo je zásadný rozdiel a súd mal v uvedenej výpovedi odstrániť rozpor. Okresný ani krajský súd sa taktiež nevysporiadali s odvolacími námietkami obvineného ohľadne výpovede svedka Z. F.. Okrem toho, že sa tento svedok podľa názoru konajúcich súdov priznal ku skutku, ktorý sa nikdy nemohol stať, a pre ktorý nikdy nebola podaná obžaloba, nie je v ničom svedkom konania v neprospech obvineného. Dôveryhodnosť tohto svedka je nulová. Súdy nevysvetlili, prečo je tento svedok pre ich skutkové a právne závery kľúčový. Zo skutočnosti, že tento svedok bol právoplatne odsúdený za úplne iný trestný čin, ku ktorému sa priznal, než sa obžalobou kladie obvinenému za vinu, nemožno usudzovať z jeho výpovede nič, čo by bolo v neprospech obvineného. K predloženým listinným dôkazom, a to aj svedkom E., ktoré konajúce súdy hodnotia ako zákonné a vierohodné je potrebné uviesť, že ani tieto nepreukazujú spáchanie žalovaného skutku obvineným.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku obvinený uviedol, že po vyhlásení rozsudku u obžalovaného F., kedy vo výroku skutkovej vety, ktorá priamo vopred opisuje aj jeho protiprávne konanie a prezumuje jeho vinu sa jeho trestné konanie pred okresným súdom už nemohlo ani len javiť ako „nestranné a nezáujaté“, a tiež ako konanie, v ktorom by nebola vopred prezumovaná vina obvineného. Na obvineného bolo pozerané ako na vopred odsúdenú osobu. V tejto súvislosti poukázal na rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva MUCHA vs. Slovensko z 25. novembra 2021. Oba súdy vo svojich rozhodnutiach považujú pre odsúdenie obvineného za kľúčový dôkaz výpoveď svedka F., ktorý usvedčil obvineného už vo svojom priznaní v konaní o dohode o vine a treste. Obvinený bol súdený a odsúdený tým istým súdom, ktorý v minulosti už odsúdil jeho údajného spolupáchateľa. Súvisiaci rozsudok schvaľujúci dohodu o vine a treste obvineného F. obsahoval podrobný skutkový popis nimi spoločne páchaného trestného činu, vrátane obvineného ako spolupáchateľa.

Po dátume 27. október 2014, kedy bol vyhlásený vo vzťahu k spolupáchateľovi F. súvisiaci rozsudok,

voči nemu konal a rozhodoval ten istý senát (JUDr. Dušan Kán, prísediaci Milan Miľo a JUDr. Jaroslav Čulka) a tento vykonával dôkazy do 9. decembra 2016, kedy došlo k zmene senátu. Z uvedeného dôvodu boli všetky dovtedy vykonané dôkazy nezákonné, a takýmto konaním bola porušená zásada prezumpcie neviny, nakoľko toto rozhodnutie poukazuje na vinu obvineného skôr, ako jeho vina bola preukázaná. Obvinený ďalej namietol nezákonnosť postupu súdu podľa § 277 ods. 5 Trestného poriadku.

Z vyššie uvedených dôvodov obvinený navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku zrušil uznesenie krajského súdu, ako aj všetky rozhodnutia obsahovo naň nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej zrušením došlo stratili podklad a podľa § 388 Trestného poriadku prikázal Mestskému súdu Košice, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

K dovolaniu obvineného sa vyjadrila prokurátorka, ktorá vo svojom podaní z 24. januára 2025 uviedla, že obvinený v podanom dovolaní napáda nedostatočné zistenie skutkového stavu, jeho správnosť a úplnosť, ktorý dovolací súd nemôže skúmať. Obvinený vyjadruje vlastné hodnotenie dôkazov a požaduje od dovolacieho súdu skúmanie skutkového stavu zisteného súdom prvého a druhého stupňa, čo je v rozpore s § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Vo vzťahu k dovolacej námietke, že predsedníčka senátu zabezpečovala dôkazy z vlastnej iniciatívy uviedla, že na základe základných zásad trestného konania, konkrétne zásady uvedenej v § 2 ods. 11 Trestného poriadku môže súd vykonať aj také dôkazy, ktoré strany nenavrhl.

K dovolaciemu dôvodu uvedenému v § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku uviedla, že právo na zákonného sudcu má zabrániť nielen účelovej a svojvoľnej manipulácii s príslušnosťou sudcov, ale má brániť aj svojvôli pri prideľovaní vecí jednotlivým sudcom. Jeho konkrétnou realizáciou je rozvrh práce súdu. Stanovuje nielen pravidlá pre prvotné prideľovanie spisov, ale aj určuje pravidlá pre následné prerozdeľovanie spisov a zloženie senátov.

Z vyššie uvedených dôvodov prokurátorka navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol.

Spis spolu s podaným dovolaním bol Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky predložený 11. marca 2025.

III.

Konanie pred dovolacím súdom

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní skúmal procesné podmienky pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu [§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Trestného poriadku], oprávnenou osobou [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku], v zákonnej lehote a na príslušnom súde (§ 370 ods. 1, ods. 3 Trestného poriadku), a že spĺňa obligatórne obsahové náležitosti dovolania (§ 374 ods. 1 a ods. 2 Trestného poriadku). Okrem toho zistil, že bola splnená aj podmienka dovolania podľa § 372 ods. 1 Trestného poriadku, veta prvá, keďže obvinený pred podaním dovolania využil svoje právo podať riadny opravný prostriedok a o tomto bolo rozhodnuté.

Súčasne však dospel k záveru, že podané dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, nakoľko je zrejmé, že nie sú naplnené dôvody dovolania uvedené v § 371 ods. 1 Trestného poriadku.

Najvyšší súd považuje za potrebné vo všeobecnej rovine pripomenúť, že z konštrukcie a štruktúry jednotlivých dovolacích dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. a) až n) Trestného poriadku vyplýva, že dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok proti právoplatným rozhodnutiam súdu je určené na nápravu výslovne uvedených procesných a hmotnoprávných chýb. Dovolanie nie je v zásade prostriedkom určeným na revíziu skutkových zistení, ktoré urobili sudy prvého a druhého stupňa

[primerane pozri rozhodnutie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (ďalej len „Zbierka“) pod č. 57/2007-II]. Povedané inými slovami, dovolaním podaným z niektorého z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 Trestného poriadku sa nemožno domáhať preskúmania skutkových zistení, na ktorých je založené napadnuté alebo jemu predchádzajúce rozhodnutie, a ani prehodnotenia vykonaného dokazovania. Pritom platí, že obsah konkrétne uplatnených námietok, tvrdení a právnych názorov, o ktoré sa v dovolaní opiera existencia určitého dovolacieho dôvodu, musí skutočne vecne zodpovedať zákonnému vymedzeniu takéhoto dovolacieho dôvodu podľa § 371 Trestného poriadku. Nestačí, ak podané dovolanie len formálne odkazuje na príslušné ustanovenie upravujúce dôvody dovolania, pokiaľ v skutočnosti obsahuje argumenty stojace mimo uplatneného dovolacieho dôvodu (pozri napr. odôvodnenie rozhodnutia najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 51/2014).

Zároveň treba uviesť, že viazanosť dovolacieho súdu dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené, v zmysle § 385 ods. 1 Trestného poriadku sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku), a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Trestného poriadku (pozri rozhodnutie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 120/2012-I). Pri zisťovaní dôvodov dovolania dovolacím súdom je rozhodujúca ich vecná špecifikácia a nie ich označenie podľa § 371 Trestného poriadku.

Jednotlivé dovolacie dôvody (§ 371 ods. 1 písm. a) až n) Trestného poriadku), sú vymedzené taxatívne a podstatne užšie ako dôvody zakotvené v Trestnom poriadku pre zrušenie rozsudku v odvolacom konaní, aby sa príliš širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nenarušovala právna istota. Dovolanie teda nezakladá ďalšiu riadnu opravnú inšanciu a nepredstavuje „ďalšie odvolanie“ (primerane napríklad uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 4 Tdo 67/2018, 4 Tdo 17/2019, 4 Tdo 23/2019, 5 Tdo 85/2017, 5 Tdo 7/2020).

Podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu.

Najvyšší súd v zmysle konštantnej judikatúry uvádza, že dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku predpokladá nie akékoľvek porušenie práva na obhajobu, ale len tie prípady, kedy toto právo obvineného bolo porušené zásadným spôsobom. Spravidla pôjde o prípady, kedy obvinený nebol v trestnom konaní zastúpený obhajcom napriek tomu, že išlo o niektorý z prípadov povinnej obhajoby (§ 37 Trestného poriadku). Spôsob obhajoby obvineného je mimo rámec tohto dovolacieho dôvodu. Vo všeobecnosti možno dodať, že právo na obhajobu v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku je potrebné chápať ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu (pozri uznesenie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 7/2011).

Právo na obhajobu je jedným zo základných atribútov spravodlivého procesu zabezpečujúcich „rovnosť zbraní“ medzi obvineným na jednej strane a prokurátorom ako žalobcom v trestnom konaní na strane druhej. Táto základná zásada trestného konania je v Trestnom poriadku upravená v ustanovení § 2 ods. 9 Trestného poriadku, vyplýva z čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a je garantovaná v ďalších významných právnych dokumentoch, akými sú Listina základných práv a slobôd a Dohovor. Podľa čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky obvinený má právo, aby mu bol poskytnutý čas a možnosť na prípravu obhajoby, a aby sa mohol obhajovať sám alebo prostredníctvom obhajcu. Porušenie práva na obhajobu je podstatnou chybou konania. Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku je však koncipovaný oveľa užšie, keďže nie je ním akékoľvek (resp. každé) porušenie práva na obhajobu, ale len porušenie tohto práva zásadným spôsobom. Pri posudzovaní, či v danom prípade bolo zásadným spôsobom porušené právo obvineného na obhajobu, sú dôležité konkrétne podmienky prípadu, ktoré je potrebné vyhodnotiť individuálne, ako aj vo vzájomných súvislostiach. Podstatou práva na obhajobu je zabezpečiť obhajovanie práv obvineného tak, aby v konaní boli okrem iného objasnené aj všetky skutočnosti svedčiacie v prospech obvineného, a aby sa na tieto v konaní a pri rozhodovaní

prihliadalo.

V rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku obvinený namietal arbitrárnosť napadnutého uznesenia krajského súdu, ako aj rozsudku okresného súdu, totožnosť a jednotu skutku uvedeného v uznesení o začatí trestného stíhania a v obžalobe, ako aj porušenie § 277 ods. 5 Trestného poriadku. Za porušenie tohto dovolacieho dôvodu považoval obvinený aj iniciatívu súdu, ktorý sám zabezpečoval dôkazy, najmä výpovede svedkov, a tiež nevyhovenie návrhom obvineného na vykonanie dôkazov.

Najvyšší súd k dovolacej námietke obvineného týkajúcej sa totožnosti skutku uvádza, že uznesením zo 4. decembra 2002 (č. l. 5 spisu) bolo začaté trestné stíhanie podľa § 160 ods. 1 Trestného poriadku (zákon č. 141/1961 Zb.) a súčasne vznesené obvinenie podľa § 163 ods. 1 Trestného poriadku (zákon č. 141/1961 Zb.) Z. F. a Ing. V. H. pre trestný čin neodvedenia dane a poistného formou spolupáchateľstva podľa § 9 ods. 2 k § 148 ods. 1, ods. 3 Trestného zákona účinného v čase spáchania trestného činu, na tom skutkovom základe, že „po predchádzajúcej vzájomnej dohode obvinených dňa 30. júna 2000 obvinený Z. F. ako konateľ spoločnosti I., s.r.o., vystavil faktúru č. 200210001 na celkovú sumu 4.353 118,-Sk a to na podklade zmluvy o sprostredkovaní medzi spol. V. s.r.o., a I., s.r.o., ktorou si za sprostredkovanie obchodu s plechmi o celkovom objeme 4.353 118,-Sk zaúčtoval províziu od spol. V., s.r.o. vo výške 813 998,-Sk aj napriek tomu, že k sprostredkovaniu obchodu medzi zmluvnými stranami nedošlo a následne si obvinený Ing. K. H. ako konateľ spoločnosti V., s.r.o. dňa 14. júla 2000 uplatnil na Daňovom úrade Košice IV vrátenie nadmerného odpočtu DPH za 6. mesiac roku 2000 vo výške 813 998,-Sk bez uskutočnenia zdaniteľného plnenia, avšak uplatnený nadmerný odpočet DPH mu nebol vrátený, a to v dôsledku vykonanej daňovej kontroly, počas ktorej obidvaja obvinení predložili listiny, ktoré nasvedčovali tomu, že obvinení svojim podvodným konaním by boli spôsobili Daňovému riaditeľstvu Banská Bystrica v zastúpení DÚ Košice IV škodu vo výške 813 998,-Sk.“

Prokurátor podal 3. februára 2010 obžalobu podľa § 234 ods. 1 Trestného poriadku na obvineného Ing. V. H. pre trestný čin neodvedenia dane a poistného podľa § 148a ods. 1, ods. 3 Trestného zákona účinného v čase spáchania trestného činu a obvineného Z. F. pre pomoc k trestnému činu neodvedenia dane a poisteného podľa § 10 ods. 1 písm. c) Trestného zákona a § 148a ods. 1, ods. 3 Trestného zákona účinného v čase spáchania trestného činu. Okresný súd v Košiciach II na verejnom zasadnutí 14. novembra 2011 uznesením sp. zn. 8T/14/10 podľa § 255 ods. 3 Trestného poriadku vrátil vec obvinených Ing. V. H. a Z. F. prokurátorovi na postup podľa § 232 a § 233 Trestného poriadku, nakoľko obvinený F. súhlasil s uzatvorením dohody o vine a treste. Následne podal prokurátor obžalobu 6. decembra 2011 (č.l. 470) už len na obvineného Ing. V. H. pre trestný čin neodvedenia dane a poistného formou spolupáchateľstva podľa § 9 ods. 2, § 148a ods. 1, ods. 3 Trestného zákona účinného v čase spáchania trestného činu, na tom skutkovom základe, že „po spoločnej dohode s obvineným Z. F., ktorý mu ako konateľ spoločnosti I., s.r.o., vystavil faktúru č. 200210001 z 30. júna 2000, ktorej predmetom bola odmena 4.353 118,-Sk zo zmluvy o sprostredkovaní uzavretej 27. januára 2000 medzi spoločnosťou V. s.r.o., a spoločnosťou I., s.r.o., pričom k sprostredkovaniu nedošlo, si na základe predmetnej faktúry následne ako konateľ spoločnosti V. s.r.o., dňa 14. júla 2000 na Daňovom úrade Košice IV neoprávnene uplatnil nadmerný odpočet dane z pridanej hodnoty za zdaňovacie obdobie jún 2000 vo výške 813 998,-Sk z tohto fiktívneho plnenia, pričom k vyplateniu nadmerného odpočtu nedošlo v dôsledku vykonanej daňovej kontroly.“

Podľa § 160 ods. 3 Trestného poriadku (zákon č. 141/1961 Zb.) uznesenie o začatí trestného stíhania musí obsahovať opis skutku s uvedením miesta, času, prípadne iných okolností, za akých k nemu došlo, o aký trestný čin v tomto skutku ide, a to jeho zákonným pomenovaním a uvedením príslušného ustanovenia Trestného zákona. Uznesenie o začatí trestného stíhania neobsahuje odôvodnenie.

Podľa § 163 ods. 2 Trestného poriadku (zákon č. 141/1961 Zb.) uznesenie o vznesení obvinenia musí obsahovať opis vyšetrovaného skutku s uvedením miesta, času, prípadne iných okolností, za akých k nemu došlo, aby skutok nemohol byť zamenený s iným, o aký trestný čin v tomto skutku ide, a to jeho

zákonným pomenovaním a uvedením príslušného ustanovenia Trestného zákona, a dôvody, pre aké je obvinený stíhaný.

Z vyššie uvedených skutočností je zrejmé, že vyšetrovateľ začal trestné stíhanie a zároveň vzniesol obvinenie Ing. V. H. jedným uznesením. Toto uznesenie spĺňalo náležitosti podľa § 160 ods. 3 Trestného poriadku a rovnako tak aj podľa § 163 ods. 2 Trestného poriadku. To, že v uznesení bol uvedený iný dátum uplatnenia nadmerného odpočtu DPH a namiesto mena „Ing. V. H.Č.“ bolo uvedené v opise skutku meno „Ing. K. H.“ nie je skutočnosť zakladajúca naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Totožnosť skutku zostala zachovaná, nakoľko zostalo zachované konanie obvineného (neoprávnené uplatnenie nadmerného odpočtu DPH bez uskutočnenia zdaniteľného plnenia), ako aj následok vo forme škody, resp. jeho podstata (škoda, ktorá by bola vznikla príslušnému daňovému úradu). Podstata skutku spočívala v konaní obvineného a následku, ktorý bol týmto konaním spôsobený, a ktorý je relevantný z hľadiska trestného práva. Podstata skutku teda spočíva v účasti obvineného na určitej udalosti vo vonkajšom svete, ktorá je uvedená v obžalobnom návrhu, a z ktorej vznikol následok uvedený v obžalobe. Totožnosť skutku nenarušujú zmeny v jednotlivých okolnostiach, ktoré individualizujú skutok okrem iného i čo do miesta a času spáchania, spôsobu vykonania a pohnútky činu, ako aj formy zavinenia, keď inak totožnosť konania zostala zachovaná. Pri nehode medzi konaním uvedeným v uznesení o vznesení obvinenia a obžalobou, resp. medzi obžalobou a tým, ktoré vyšlo najavo na hlavnom pojednávaní môže udržiavať totožnosť skutku totožnosť spôsobeného následku, ak konanie po zmenách, ku ktorým došlo na hlavnom pojednávaní, bude aspoň čiastočne totožné.

Aj samotný krajský súd sa ku skutočnosti času podania daňového priznania vyjadril, a to na str. 30 uznesenia, kde uviedol, že „podstata skutku v posudzovanej trestnej veci je zachovaná, pretože súd skutok iba spresnil tak, aby správne vystihoval stav veci z hľadiska času spáchania činu (čas podania daňového priznania na Daňovom úrade Košice IV obžalovaným Ing. V. H. a zdaňovacie obdobie), pričom dokazovanie bolo vedené k daňovému priznaniu podanému za mesiac júl 2000 dňa 15. augusta 2000. Dôležité je zistenie, že je to zrejmé tak z výpovede obžalovaného Ing. V. H., ako aj listinných dôkazov a rozhodnutí, na ktoré bolo v tomto rozhodnutí vyššie poukázané. Vykonávané dôkazy v posudzovanej trestnej veci sa vzťahovali na vyššie uvedené obdobie.“

K dovolacej námietke obvineného, že bol v uznesení o začatí trestného stíhanie v časti popisu skutku obvinený označený ako Ing. K. H. namiesto Ing. V. H. považuje najvyšší súd za potrebné uviesť, že uvedená skutočnosť je síce chybou v písaní, avšak táto nezakladá naplnenie žiadneho dovolacieho dôvodu. Obvinený bol ako osoba v záhlaví tohto uznesenia označený správne, a to menom, priezviskom, dátumom narodenia, bydliskom, a to tak, aby nebol zameniteľný s inými osobami. Napokon v samotnej obžalobe, podanej na súd 6. decembra 2011 je meno Ing. V. H. uvedené správne.

Čo sa týka obvineným uvádzaných námietok o arbitrárnosti rozhodnutí súdov prvého a druhého stupňa je potrebné uviesť, že k základným právam účastníka konania obsiahnutým v práve na spravodlivý proces, patrí právo na uvedenie dostatočných dôvodov, na ktorých je rozhodnutie založené. V súvislosti s riadnym odôvodnením nie je nutné, aby na každú námietku bola daná súdom odpoveď, pričom rozsah povinnosti odôvodniť súdne rozhodnutie sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia, a musí byť analyzovaný s ohľadom na okolností každého prípadu. Ak však súd v odôvodnení nereaguje na zásadnú, relevantnú námietku, súvisiacu s predmetom súdnej ochrany, je potrebné tento nedostatok považovať za prejav arbitrárnosti (svojvoľnosti). Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania, ako aj iného zainteresovaného subjektu na rozhodnutie, ktorého dôvody sú zjavné a zreteľné, pretože práve odôvodnenie rozhodnutia je zárukou toho, že výkon spravodlivosti nebude arbitrárny.

Skutočnosť, že obvinený sa s právnym názorom súdov prvého a druhého stupňa nestotožňuje, nestačí na prijatie záveru o arbitrárnosti napadnutých rozhodnutí. Obvinený nepredložil argumentáciu spochybňujúcu udržateľnosť záverov súdov nižšieho stupňa. Skôr vyjadril svoje nestotožnenie sa s nimi, opakoval svoje skoršie námietky (vrátane svojho nazerania na skutkové a právne otázky) a k nim

predložil všeobecné výhrady o arbitrárnosti. V prevažnej miere ide o opakovanie dôvodov uvedených v odvolaní, čím stavia najvyšší súd do pozície ďalšej inštancie, ktorá by mala opätovne posudzovať rovnaké námietky (obdobne pozri uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky zo 6. júla 2022, sp. zn. IV. ÚS 366/2022).

Krajský súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia námietkami obvineného na stranách 25 až 34 zaoberal, a teda nie sú pravdivé dovolacie námietky obvineného o arbitrárnom charaktere rozhodnutí súdov. Na str. 25 uznesenia krajský súd uviedol aj to, že „okresný súd v súlade s ustanovením § 165 Trestného poriadku a § 168 Trestného poriadku riadne, logicky a presvedčivo vyložil, ktoré skutočnosti vzal za dokázané, o ktoré dôkazy svoje skutkové závery opiera a tiež akými úvahami sa spravoval pri hodnotení dôkazov vrátane právnych úvah pri posudzovaní dokázaných skutočností podľa príslušných ustanovení zákona. Obžalovaný Ing. V. H.Č. v podanom odvolaní v podstate zotrval na obhajobe uplatnenej v skorších štádiách trestného konania aj na hlavnom pojednávaní prvostupňového súdu, s ktorou sa okresný súd vo svojom rozhodnutí náležite vysporiadal.“

V odôvodnení svojho uznesenia krajský súd podrobne uviedol, ktoré skutočnosti mal za preukázané, z akých dôkazov vychádzal, pričom vyčerpávajúco odôvodnil každý jeden zásadný argument uvádzaný v odvolaní obvineného. Jeho rozhodnutie je konzistentné, argumenty vyjadrené v jeho odôvodnení podporujú závery ním prijaté s vykonanými skutkovými zisteniami a sú v súlade s čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

K namietanému porušeniu § 277 ods. 5 Trestného poriadku sa žiada poukázať na poslednú vetu tohto ustanovenia, podľa ktorej ak sa zmenilo zloženie senátu, musí sa hlavné pojednávanie vykonať znova; to neplatí, ak obžalovaný súhlasí so zmenou v zložení senátu.

Dňa 9. decembra 2016 bola trestná vec obžalovaného Ing. V. H. sp. zn. 4T/128/2011 pridelená novej predsedníčke senátu JUDr. Soni Mihaľákovvej (č. l. 623). V zmysle § 277 ods. 5 Trestného poriadku predsedníčka senátu vzhľadom na zmenu jeho zloženia na hlavnom pojednávaní 16. júla 2018 rozhodla, že vykoná hlavné pojednávanie podľa § 277 ods. 5 Trestného poriadku znovu (č. l. 632). Teda ani v tomto smere nedošlo k naplneniu dovolacieho dôvodu porušením práva na obhajobu.

Vo vzťahu k námietke obvineného o iniciatíve súdu pri zabezpečovaní dôkazov, ktoré nenavrhl strany v konaní najvyšší súd upriamuje pozornosť na § 2 ods. 11 veta prvá Trestného poriadku, podľa ktorého súd môže vykonať aj dôkazy, ktoré strany nenavrhl.

Podľa § 2 ods. 18 Trestného poriadku konanie pred súdom je ústne, výnimky ustanovuje tento zákon. Dokazovanie riadi súd, ktorý však výsluch obžalovaného, svedkov, poškodeného a znalcov spravidla ponecháva stranám, najprv tej, ktorá dôkaz navrhla či obstarala.

Dôležité dôkazy potrebné na rozhodnutie vo veci má súd právo vykonať aj v prípade, keď strany takýto dôkaz nenavrhl, teda z vlastnej iniciatívy. Dôkazy, ktoré strany nenavrhl a nevykonali, súd obstará a vykoná spravidla vtedy, keď existujú pozitívne náznaky, že môžu byť prínosom k objasneniu podstatných okolností. Základnou myšlienkou tejto zásady vyjadrenej v § 2 ods. 11 Trestného poriadku je, že súdy sa nesmú uspokojiť len so zistením pravdepodobnosti. Kontradiktórnosť vyjadrená v § 2 ods. 18 Trestného poriadku sa považuje za všeobecný právny princíp, ktorý by mal ovládať každé súdne konanie. Jeho podstatou je konfrontácia dvoch strán, z ktorých každá musí mať možnosť vyjadriť sa, popierať návrhy, argumenty a dôkazy druhej strany a navrhovať vlastné. Princíp kontradiktórnosti sa uplatňuje najmä v štádiu konania pred súdom. Podľa princípu kontradiktórnosti má potom právo proti výsluchu strana, ktorá síce dôkaz nenavrhl, no má právo ho tiež vykonať, a tým preveriť jeho hodnovernosť. Súdu je tiež ponechané právo aktívneho vstupu do dokazovania na hlavnom pojednávaní, a preto má súd právo klásť otázky, ak to považuje za nevyhnutné z dôvodu zákonného a spravodlivého rozhodnutia.

Najvyšší súd zistil, že súd prvého stupňa zabezpečil z vlastnej iniciatívy výpisy z obchodného registra

spoločností O., spol. s r.o., K., D., s.r.o., V., s.r.o., I., s.r.o., a správy zo sociálnej poisťovne (č. l. 658 až 669). Tieto dôkazy súd vykonal a oboznámil s nimi strany na hlavnom pojednávaní 16. apríla 2019 podľa § 269 Trestného poriadku (č. l. 706), pričom strany mali možnosť sa k týmto dôkazom vyjadriť. Ďalej súd zabezpečil správu spoločnosti P., a.s., K. (č. l. 814) a záznamy o dodávateľovi D. (č. l. 815). Tieto dôkazy súd vykonal a oboznámil s nimi strany na hlavnom pojednávaní 20. júla 2020 podľa § 269 Trestného poriadku (č. l. 829) a strany mali možnosť sa k týmto dôkazom vyjadriť. Nakoľko bolo doplnenie dokazovania súdom prvého stupňa potrebné pre objasnenie podstatných okolností (vo veci) podľa názoru vyjadreného odvolacím súdom, ktorý dokazovanie v uvedenom smere nariadil doplniť, a ktorého názorom je súd prvého stupňa viazaný, navyše išlo o postup v súlade so zákonom (§ 2 ods. 11, ods. 18 Trestného poriadku), nemohlo ísť o porušenie práva na obhajobu, a naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Pokiaľ súd zamietol návrhy obvineného na vykonanie dôkazov najvyšší súd uvádza, že nemožno celkom súhlasiť s tvrdením obvineného, že by súd jeho návrhom na vykonanie dokazovania nevyhovelo v celom rozsahu a vychádzal „len“ z dôkazov navrhnutých prokuratúrou. Na hlavnom pojednávaní 24. novembra 2014 prokurátorka navrhla doplniť dokazovanie výsluchom svedkov Z. S. a Z. F.. K návrhu prokurátorky sa pripojil aj obvinený. Súd ich návrhom vyhovel, pričom Z. S. bol vypočutý na hlavnom pojednávaní 16. februára 2015 a Z. F. 28. mája 2015. Obvinený ďalej navrhol na hlavnom pojednávaní 16. apríla 2019 doplniť dokazovanie o výpisy z účtov spoločnosti V. za rok 2000, ktoré mali dokázať, či existovali obchody medzi spoločnosťou P. K. a spoločnosťou V. s.r.o. a tiež navrhol vykonať dokazovanie výsluchom svedkýň Ing. A. a Ing. N.. Súd jeho návrhy uznesením na hlavnom pojednávaní 16. apríla 2019 zamietol. Na hlavnom pojednávaní 20. júla 2020 obvinený navrhol doplniť dokazovanie o výsluch svedka Z. Š., zamestnanca spoločnosti P., a.s., K. a súčasne vyžiadať z uvedenej spoločnosti originálny záznam o dodávateľovi 12535 z roku 1999. Záznam bol vyžiadaný a vykonaný na hlavnom pojednávaní 25. mája 2021, pričom návrh na vypočutie svedka súd zamietol ako nedôvodný, spolu s ďalším návrhom obvineného na vykonanie dôkazov.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že okresný súd mal vinu obvineného za preukázanú nielen dôkazmi, ktoré navrhla prokuratúra, ale aj dôkazmi, ktoré navrhol samotný obvinený alebo ich zabezpečil súd. K uvedenému je potrebné ešte uviesť to, že za porušenie práva na obhajobu nemožno považovať obsah a rozsah vlastnej úvahy orgánu činného v trestnom konaní, alebo súdu o voľbe použitých dôkazných prostriedkov pri plnení povinnosti podľa § 2 ods. 5 Trestného poriadku. Z obsahu spisu je zrejmé, že obvinený mal v konaní pred súdom možnosť navrhovať, predkladať a obstarávať dôkazy slúžiace na jeho obhajobu, čo napokon aj využil, a o týchto návrhoch súd riadne rozhodol.

Najvyšší súd konštantne a v súlade so svojou judikatúrou (R 7/2011, R 116/2014) uvádza, že ak uplatnenie práva na obhajobu spočíva v navrhovaní dôkazov, zodpovedá mu povinnosť súdu zaoberať sa každým dôkazným návrhom a najneskôr pred meritórnym rozhodnutím buď tomuto návrhu vyhovieť alebo ho odmietnuť (§ 272 ods. 3 Trestného poriadku), resp. rozhodnúť, že sa ďalšie dôkazy vykonávať nebudú (§ 274 ods. 1 Trestného poriadku). Tak ako nie je možné úspešne podať dovolanie z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku na podklade toho, že sa návrhu na vykonanie dôkazu nevyhovelo, nemožno za porušenie práva na obhajobu v zmysle uvedeného dovolacieho dôvodu považovať ani obsah a rozsah vlastnej úvahy súdov nižšej inštancie o voľbe použitých dôkazných prostriedkov. Ak by záver súdu urobený v zmysle § 2 ods. 12 Trestného poriadku o tom, že určitú skutkovú okolnosť považuje za dokázanú zakladal opodstatnenosť dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, odporovalo by to viazanosti dovolacieho súdu zisteným skutkom v zmysle § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, ktorá vyjadruje zásadu, že účelom dovolacieho konania je posudzovanie právnych otázok, a nie posudzovanie správnosti a úplnosti zistenia skutkového stavu. Preto tento dovolací dôvod nebol naplnený.

Podľa § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak vo veci konal alebo rozhodol orgán činný v trestnom konaní, sudca alebo prísediaci, ktorý mal byť vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku možno úspešne namietať len v tých prípadoch, ak vo vzťahu k sudcovi existovali dôvody v zmysle § 31 Trestného poriadku, a napriek tomu nebolo rozhodnuté o jeho vylúčení. V predmetnej veci možno konštatovať, že námietku zaujatosti obvinený nepodal, ale zároveň ani nebol zistený zákonný dôvod na vylúčenie sudcu.

Pokiaľ ide o vyššie uvedený dovolací dôvod, jeho naplnenie videl obvinený v tom, že vo veci konal a rozhodoval súd, ktorý mal byť vylúčený, pretože ten istý súd schválil dohodu o vine a treste Z. F. (jeho spolupáchateľa), ktorý sa ku skutku priznal, pričom vo výroku dohody o vine bolo uvedené meno obvineného „Ing. V. H.“ čím nebolo uplatnené jeho právo na nestranný súd a došlo k porušeniu prezumpcie nevinoty.

K tomu považuje najvyšší súd za potrebné najskôr vo všeobecnosti uviesť, že z uznesenia Súdneho dvora Európskej únie z 28. mája 2020 vo veci C-709/18 síce vyplýva, že čl. 3 a čl. 4 ods. 1 smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/343 z 9. marca 2016 o posilnení určitých aspektov prezumpcie nevinoty a práva byť prítomný na konaní pred súdom v trestnom konaní v spojení s odôvodnením 16 tejto smernice, ako aj čl. 47 druhý odsek a čl. 48 Charty základných práv Európskej únie sa majú vykladať v tom zmysle, že nebránia tomu, aby v rámci trestného konania začatého proti dvom osobám vnútroštátny súd najprv uznesením prijal vyhlásenie o vine prvej osoby pre trestné činy uvedené v obžalobe údajne spáchané v spolupáchateľstve s druhou osobou, ktorá neurobila vyhlásenie o vine. A následne rozhodol po vykonaní dokazovania vzťahujúceho sa na skutky vytýkané tejto druhej osobe o jej vine, pod podmienkou na jednej strane, že uvedenie druhej osoby ako spolupáchateľa údajne spáchaných trestných činov je nevyhnutné na kvalifikáciu právnej zodpovednosti osoby, ktorá urobila vyhlásenie o vine, a na druhej strane, že v tom istom uznesení a/alebo obžalobe, na ktorú sa toto uvedené uznesenie odvoláva, sa jasne uvedie, že vina tejto druhej osoby nebola zákonným spôsobom preukázaná a bude predmetom samostatného vykonania dokazovania a rozhodnutia.

Súdny dvor Európskej únie teda spresnil, že na účely preskúmania dodržania prezumpcie nevinoty je potrebné vždy analyzovať súdne rozhodnutie a jeho odôvodnenie ako celok a s prihliadnutím na osobitné okolnosti, za ktorých bolo prijaté. Akýkoľvek výslovný odkaz v určitých častiach súdneho rozhodnutia na neexistenciu viny spoluobvinených by bol zbavený svojho zmyslu, ak by sa ostatné časti tohto rozhodnutia mohli chápať ako predčasné potvrdenie ich viny [pozri v tomto zmysle rozsudok Súdneho dvora Európskej únie z 5. septembra 2019, AH a i. (Prezumpcia nevinoty), C-377/18, EU:C:2019:670, bod 46].

Najvyšší súd však konštatuje, že schválením dohody o vine a treste s obvineným Z. F. nešlo o takýto prípad. K žiadnemu „prezumpovaniu“ viny obvineného Ing. V. H. nemohlo dôjsť, keďže sudcovia (okresného súdu a následne krajského súdu), ktorí sa zúčastnili rozhodovania v predmetnej veci, vo vzťahu k osobe dovolateľa neporušili prezumpciu nevinoty (§ 2 ods. 4 Trestného poriadku). Ten istý senát okresného súdu v zložení JUDr. Dušan Kán, Milan Milo a JUDr. Jaroslav Čulka, ktorý schválil dohodu o vine a treste (spolu)obvineného Z. F., konal vo veci obvineného Ing. V. H. do 8. decembra 2016. Dňa 9. decembra 2016 bola trestná vec obvineného Ing. V. H., sp. zn. 4T/128/2011 pridelená novej sudkyňi JUDr. Soni Mihaľákovéj, ktorá sa na schvaľovaní dohody Z. F. uzatvorenej s prokurátorom nepodieľala, a ktorá dokazovanie vo veci obvineného Ing. V. H. vykonala opätovne od znova. Skutočnosť, že do roku 2016 konal v trestnej veci obvineného senát v tom istom zložení ako senát, ktorý schválil dohodu o vine a treste obvineného F. jednak bola obvinenému známa už v pôvodnom konaní a ten ju nenamietal, avšak prejednaním veci od začiatku pred „novou“ zákonnou sudkyňou uvedené stratilo opodstatnenie.

V súvislosti s tým je potrebné dať do pozornosti ustanovenie § 371 ods. 4 Trestného poriadku, podľa ktorého: dôvody podľa odseku 1 písm. a) až g) nemožno použiť, ak táto okolnosť bola tomu, kto podáva dovolanie, známa už v pôvodnom konaní a nenamietal ju najneskôr v konaní pred odvolacím súdom; to neplatí, ak dovolanie podáva minister spravodlivosti. Podnet podľa odseku 3 nemožno použiť na podanie dovolania, ak ho podala osoba uvedená v § 369 ods. 2 alebo 5, namietaná okolnosť bola tejto osobe známa už v pôvodnom konaní a nebola namietaná najneskôr v konaní pred odvolacím súdom.

Rovnako je potrebné poukázať aj na stanovisko trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu z 8. decembra 2015, sp. zn. Tpj 74/2015, uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 11, roč. 2016, v zmysle ktorého „ustanovenie čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky limituje uplatnenie ohrozených alebo porušených subjektívnych práv v konaní pred štátnymi orgánmi postupom týchto orgánov ustanoveným zákonom, z čoho vyplývajú aj obmedzenia ustanovené zákonom (lehota alebo iná podmienka na uplatnenie práva). Nezáleží na tom, či ide o právo vyplývajúce aj priamo z ústavy alebo „len“ zo zákona. Ak Trestný poriadok ustanovuje pre uplatnenie dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. a) až g) Trestného poriadku podmienku námietky dovolateľovi známej okolnosti, ktorá uplatnený dovolací dôvod zakladá, už v predchádzajúcom (najneskôr odvolacom) konaní (§ 371 ods. 4 Trestného poriadku), nie je možné bez takého postupu dotknutý dôvod dovolania úspešne použiť a dovolací súd v takom prípade dovolanie vždy odmietne ako zrejme nedôvodné podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku.“

Vychádzajúc z uvedeného možno konštatovať, že ak v dovolaní uplatňované okolnosti nepochybne boli, resp. museli byť obvinenému (ako dovolateľovi) v priebehu prvostupňového alebo odvolacieho súdneho konania známe a v týchto štádiách trestného konania ich neuplatnil, t. j. neuplatnil ich najneskôr v konaní pred odvolacím súdom, resp. uplatnil ich až v podanom dovolaní, v zmysle § 371 ods. 4 Trestného poriadku nemôžu byť tieto okolnosti použité ako podklad pre splnenie dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. a) až g) Trestného poriadku.

Podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom.

Dovolací dôvod podľa ustanovenia § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku možno úspešne uplatňovať v prípadoch, keď sa vydané rozhodnutie opiera o dôkazy, ktoré neboli na hlavnom pojednávaní vykonané zákonným spôsobom. Nemožno ním napadnúť spôsob hodnotenia dôkazov súdom. Nesprávne hodnotenie dôkazov možno napadnúť v odvolacom, nie dovolacom konaní.

Proces dokazovania (a to nielen z hľadiska hodnotenia obsahu jednotlivých dôkazov, ale aj z hľadiska rozsahu dokazovania) je ovládaný zásadou voľného hodnotenia, kedy po vykonaní logických úsudkov v kontexte všetkých, vo veci vykonaných dôkazov, dochádza k vydaniu meritórneho rozhodnutia. Zákon pritom neurčuje a ani nemôže určiť konkrétne pravidlá, podľa ktorých by sa malo vychádzať v konkrétnom prípade pri určení rozsahu dokazovania alebo pri hodnotení obsahu dôkazov, prípadne ich vzájomnej súvislosti. Jediným všeobecným pravidlom určujúcim rozsah dokazovania je zásada vyjadrená v ustanovení § 2 ods. 10 Trestného poriadku, podľa ktorej orgány činné v trestnom konaní postupujú tak, aby bol zistený skutkový stav veci, a to v rozsahu nevyhnutnom na rozhodnutie.

Obvinený zakladal naplnenie dovolacieho dôvodu podľa vyššie uvedeného ustanovenia sčasti na skutočnostiach, ku ktorým sa najvyšší súd vyjadril už vyššie, (iniciatíva súdu pri zabezpečovaní dôkazov) ale hlavne na nedôveryhodnosti výpovede svedka F. (spolupáchateľa), ktorý bol uznaný vinným v inom konaní, pričom súd označil tohto svedka za kľúčového.

Vyššie uvedená námietka sa týka skutkových okolností, pričom poukazovanie na nesprávne skutkové zistenia, na ktorých je rozhodnutie založené, alebo nesúhlas s hodnotením dôkazov súdmi dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku nenapĺňa. Dôvody, na ktorých súd založil vinu obvineného boli jasne a zrozumiteľne uvedené v odôvodnení rozsudku ako okresného súdu, tak i krajského súdu. Odôvodnenia oboch súdov dostatočne vysvetľujú a dávajú odpovede na všetky tieto skutkové námietky, pričom najvyšší súd sa s týmito odôvodneniami plne stotožňuje a poukazuje na tieto.

Čo sa týka tvrdenia obvineného o založení jeho viny len na výpovedi svedka F., najvyšší súd poukazuje na odôvodnenie rozhodnutia okresného súdu, z ktorého vyplynulo, že svoje rozhodnutie nezaložil len na výpovedi svedka F., ale aj na iných priamych, či nepriamych dôkazoch. Okresný súd na str. 9 a 10, v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že „Obž. V. H. postavil svoju obranu na skutočnosti, že spol. V., s.r.o. v 1. polroku 2000 realizovala dodávky hutníckeho materiálu pre spol. P., a s. K., čo

potvrďujú listinné dôkazy - faktúry a svedok Mgr. I. E.. Svedok Z. F., hoci bol za fiktívnosť fakturácie sprostredkovateľskej odmeny spol. I., s.r.o. voči spol. V., s.r.o. právoplatne odsúdený, obranu obžalovaného, že obchod so spol. P. a.s. K. bol v 1. polroku zrealizovaný zásluhou sprostredkovateľskej zmluvy, nepotvrdil, pretože ako svedok využil právo nevypovedať, pričom ako spolupáchateľ bol za teraz prejednávaný trestný čin právoplatne odsúdený. Ďalším článkom, resp. základným článkom v reťazci sprostredkovania mala byť pre spol. I., s.r.o. spol. V., s.r.o. N. E.. Ani jej konateľ svedok Z. K. však nepotvrdil, že pre spol. V., s.r.o. prostredníctvom spol. I., s.r.o. zabezpečil možnosť dodávok hutníckeho materiálu. Naopak, svedok uviedol, že nevie, za akých okolností sa stal konateľom uvedenej spoločnosti, a že sa od r. 1999 zdržiaval v zahraničí, čo objektivizuje aj správa polície z miesta jeho trvalého bydliska. Svedkyňa Ing. S. N. vypovedala, že v danom období bol boom fakturácie sprostredkovateľských provízií a že svedok Z. F., vzhľadom na poznatky z daňových kontrol, získal medzi daňovými pracovníkmi prívlastok „fakturačné centrum.“ Toto hodnotenie svedka F. korešponduje v prejednávanej veci s časovou zhodou registrácie jeho spol. I., s.r.o. ako platiteľa dane z pridanej hodnoty dňa 3. 5. 1999 a zmenou sídla, spoločníka a konateľa spol. V., s.r.o. zo svedka Z. S. na svedka Z. K. dňa 24. 5. 1999 (č.l. 397-398). Nebol zistený žiaden dôvod, prečo by svedkovia Z. S., Z. K. a Z. F., pokiaľ participovali na zabezpečení možnosti dodávok hutníckeho materiálu spoločnosťou V., s.r.o. pre spol. P., a.s. K., o tom nevypovedali a obranu obžalovaného nepotvrdili. Obžalovaný sa toho ani aktívne nedomáhal v celom procese dokazovania, pretože sa obmedzil len na strohé tvrdenie, že zmluva o sprostredkovaní bola uzatvorená a naplnená, pričom žiadne konkrétne okolnosti s tým súvisiace neuvádzal, teda nebola možná konfrontácia jeho tvrdení s postojmi vyššie uvedených svedkov a vyvodenie záveru z hľadiska ich objektívnosti. Pokiaľ ide o záver, že spol. V., s.r.o. bola v r. 2000 dodávateľom spol. P., a.s. K. bez sprostredkovateľskej zmluvy, je vysvetliteľný tým, že obž. Ing. V. H. obchodoval s hutníckym materiálom už od r. 1997 ako spolumajiteľ spol. D., s.r.o. Je zrejmé, že mal vytvorené niekoľkoročné kontakty na rôznych obchodných partnerov, ktoré mohol využiť v rámci podnikateľskej činnosti aj po vytvorení svojej novej spoločnosti V., s.r.o. H., ktorá vznikla dňa 20. 10. 1999 (čl. 626). Svedčí o tom aj tá skutočnosť, že dodávateľom hutníckeho materiálu pre spol. P., a.s. K. bol v roku 2000 aj jeho bývalý spoločník v spol. D., s.r.o. Ing. O. A. a to prostredníctvom svojej novej spol. X., s.r.o.“

Z vyššie uvedených dôvodov nedošlo k naplneniu dovolacieho dôvodu ani podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku.

Podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku dovolanie možno podať ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Formulácia tohto ustanovenia vyjadruje, že dovolanie je určené na nápravu právnych chýb rozhodnutia vo veci samej, pokiaľ tieto chyby spočívajú v právnom posúdení skutku alebo iných skutočností podľa noriem hmotného práva. Poukazovanie na nesprávne skutkové zistenia, na ktorých je rozhodnutie založené, alebo nesúhlas s hodnotením dôkazov súdmi tento dovolací dôvod nenapĺňa (porovnaj uznesenie najvyššieho súdu z 24. júla 2007, sp. zn. 2 Tdo 21/2007, uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 57, roč. 2007-II.).

Povedané inými slovami, predmetný dovolací dôvod dikciou za bodkočiarkou vylučuje námietky skutkové, tzn. nie je prípustné právne účinne namietkať, že skutok tak, ako bol zistený súdmi prvého a druhého stupňa, bol zistený nesprávne a neúplne, ani hodnotenie vykonaných dôkazov, pretože určitý skutkový stav je vždy výsledkom tohto hodnotiaceho procesu. Ďalej predpokladá, ako už bolo vyššie uvedené, výlučne chyby právne, ktoré sa dotýkajú právneho posúdenia zisteného skutku v tom zmysle, že tento bol v rozpore s Trestným zákonom posúdený buď ako prísnejšie alebo miernejšie trestný čin alebo že vôbec nemal byť posúdený ako trestný čin pre existenciu niektorej Trestným zákonom predpokladanej okolnosti vylučujúcej trestnú zodpovednosť páchatel'a alebo protiprávnosť činu. Spomenutý dovolací dôvod je okrem toho daný aj nesprávnou aplikáciou iného hmotnoprávneho ustanovenia, ktorá nemusí bezprostredne súvisieť len s právnym posúdením skutku, ale sa môže dotýkať, napr. rozhodovania o treste, či ochrannom opatrení (pozri rozhodnutie najvyššieho súdu

zverejnené v Zbierke pod č. 47/2014-II).

Za naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku obvinený považoval skutočnosť, že prokuratúra nepredložila žiaden dôkaz, ktorý by preukazoval, že k sprostredkovaniu obchodov spoločnosťou I. pre spoločnosť V. nedošlo. Tiež neboli predložené žiadne dôkazy o tom, že by obvinený vôbec vedel o existencii obchodnej spoločnosti V. s.r.o. Súčasne u obvineného nebol preukázaný akýkoľvek úmysel a motív spáchať žalovaný trestný čin. Samotná registrácia subjektu v systéme spoločnosti P. ako možného obchodného partnera nedokazuje skutočnosť, že prebehol akýkoľvek obchod medzi ňou a iným subjektom.

Najvyšší súd (ako jeho judikatúra opakovane zdôrazňuje) teda v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku len posúdi, či skutok zistený súdom zodpovedá použitej právnej kvalifikácii (všetkým jej znakom). Nevstupuje do procesu hodnotenia dôkazov, teda dôkazy nehodnotí, ani nepreskúmava správnosť úvah skôr vo veci konajúcich súdov pri hodnotení dôkazov. Dovolací súd musí pri svojom kvalifikačnom prieskume vychádzať výlučne zo skutkovej vety odsudzujúceho výroku napadnutého rozsudku (pozri odôvodnenie rozhodnutia najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 22/2015).

V kontexte týchto všeobecných východísk najvyšší súd k posudzovanej veci uvádza, že v dovolaní uplatnené námietky obvineného (ako sú zrekapitulované vyššie) majú výlučne skutkový charakter. Dovolateľ sa nimi totiž v skutočnosti domáha zmeny skutkových zistení okresného súdu, ktoré si v celom rozsahu osvojil aj krajský súd, a ktorých správnosť a úplnosť nemôže dovolací súd v tomto konaní skúmať ani meniť [§ 371 ods. 1 písm. i) veta za bodkočiarkou Trestného poriadku], keď tvrdí, že súdy v pôvodnom konaní nesprávne (jednostranne) vyhodnotili vykonané dôkazy, pričom dovolaciemu súdu predkladá ich vlastné hodnotenie so záverom, že nebolo nad akúkoľvek pochybnosť preukázané, že sa skutku dopustil. Takéto námietky však vecne nezodpovedajú nielen obvineným použitým, ale ani žiadnemu inému dovolaciemu dôvodu uvedenému v § 371 ods. 1 Trestného poriadku.

Treba pritom uviesť, že súdy oboch stupňov v odôvodnení ich rozhodnutí, na ktoré najvyšší súd odkazuje, zohľadniac jednotlivé námietky, (ktoré obvinený v podanom dovolaní v podstate iba opakuje) podrobne rozviedli, akými úvahami sa spravovali pri hodnotení dôkazov preukazujúcich nimi ustálené skutkové zistenia. Súd prvého stupňa uviedol, že: „Na základe takto vykonaného dokazovania mohol súd dospieť k nepochybnému záveru, že sa žalovaný skutok stal, že ho spáchal obžalovaný, a že konaním popísaným vo výrokovej časti rozsudku naplnil po stránke objektívnej znaky skutkovej podstaty trestného činu neodvedenia dane a poistného spolupáchateľstvom podľa § 9 ods. 2, § 148a ods. 1, ods. 3 Tr. zákona č. 140/1961 Zb. v znení neskorších zmien a doplnkov účinného v čase spáchania činu.“

Dovolací súd sa stotožnil s konštatovaním krajského súdu, ktorý na str. 25 uviedol, že „výrok o vine obžalovaného Ing. V. H., uvedený v napadnutom rozsudku, je založený na presvedčivých dôkazoch vykonaných v súlade s Trestným poriadkom a teda zákonným spôsobom na hlavnom pojednávaní prvostupňového súdu, ktoré bez akýchkoľvek pochybností vylučujú inú alternatívu skutkového deja, než aký bol na základe týchto dôkazov ustálený v rozsudku okresného súdu. ... Krajský súd konštatuje, že okresný súd v súlade s ustanovením § 165 a § 168 Trestného poriadku riadne, logicky a presvedčivo vyložil, ktoré skutočnosti vzal za dokázané, o ktoré dôkazy svoje skutkové závery opiera a tiež akými úvahami sa spravoval pri hodnotení dôkazov vrátane právnych úvah pri posudzovaní dokázaných skutočností podľa príslušných ustanovení zákona...Krajský súd nezistil pochybenie prvostupňového súdu ani pokiaľ ide o právne posúdenie konania obžalovaného Ing. V. H. ako trestného činu neodvedenia dane a poisteného formou spolupáchateľstva podľa § 9 ods. 2, § 148a ods. 1, ods. 3 Tr. zák. č. 140/1961 Zb. v znení neskorších predpisov účinného v čase spáchania činu. Výsledky vykonaného dokazovania, na ktoré bolo v tomto rozhodnutí poukázané potvrdzujú záver, že obžalovaný Ing. V. H. po predchádzajúcej dohode s už odsúdeným Z. F., ktorý vystavil pre spol. V. v ktorej bol obžalovaný konateľom, faktúru za sprostredkovanie predaja plechov napriek tomu, že k sprostredkovaniu predaja nedošlo, si na mieste príslušnom daňovom úrade neoprávnene uplatnil nárok na vrátenie DPH vo výške 813.998,- Sk (27.019,78 Eur) v úmysle zadovážiť si neoprávnený prospech.“

Vzhľadom na uvedené skutočnosti Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že v predmetnej veci nie sú splnené obvineným uvádzané dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. e), písm. g) a písm. i) Trestného poriadku, a z tohto dôvodu dovolanie obvineného na neverejnom zasadnutí podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol.

Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.